

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2023-306

28.4.2023

If Skadeforsikring NUF

Bilansvar

Fotgjenger – påkjørt – bil – plager i nakke, skulder og hode – brosymptomer – årsakssammenheng.

Skadelidte ble påkjørt av en bil, da hun skulle krysse et fotgjengerfelt i september 2013. Skadelidte oppsøkte legevakta samme dag og det ble notert hode- og nakkesmerter. Etter tre behandlinger hos fysioterapeut ble forsikrede beskrevet som nær symptomfri i oktober 2013. Etter dette fikk skadelidte gradvis større plager. Foretaket avsto kravet med henvisning til manglende brosymptomer. Skadelidte innhentet en spesialisterklæring som la til grunn at det var sannsynliggjort vedvarende plager siden hendelsen, og at kravet til brosymptomer og årsakssammenheng var oppfylt. Saken reiste spørsmål om skadelidte hadde sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og skadelidtes senere plager. Nemnda bemerket at det ikke var fremlagt klinisk dokumentasjon for at det forelå årsakssammenheng mellom hendelsen og dagens plager i nakke, skuldre og hodet og pekte på at det ikke var fremlagt tidsnære bevis for brosymptomer verken for bløtdelsskader eller hodeskade. En spesialisterklæring basert på skadelidtes egen forklaring, og uten støtte i den tidsnære dokumentasjonen, var ikke egnet til å sannsynliggjøre årsakssammenheng. Foretaket ble gitt medhold.

Saksfremstilling

Skadelidte ble 4.9.13 påkjørt av en bil. Fra legevaktnotat samme dag:

Trafikkulykke til morgenen i dag. Påkjørt av bil. Ikke stor fart falt over panseret Ikke bevissthetstap. Vedvarende hodesmerter / nakkesmerter og generelt forslått. ... Ingen sikker nystagmus. Ikke nakkestiv. Ingen diplopi Beveger alle ekstremiteter. Hun snakker litt norsk. Telefon tolk. Konfererer med ortoped. Kan observeres hjemme.

Politiet ble ikke varslet om hendelsen.

Fastlegen viste 9.9.13 til påkjørselen og noterte at skadelidte etter dette hadde hatt en del smerter i hodet, skuldre, nakke og ned til S column, og at hun ikke følte at smertestillende var tilstrekkelig. Legen vurderte bevegelser i nakke og andre ledd normale, og at plager var muskulære, og henviste til røntgen. Røntgen av skuldre 10.9.13 viste ingen funn.

Den 26.9.13 ble det notert "*... stikkende smerter i hodet, noe tåkesyn i periode, alt av veldig kort varighet.*", samt mye spenninger i nakke og skuldre.

Osteopat skrev (udatert – antakelig 1.10., men sist endret 8.10.13) blant annet:

Smerter i nakke, bilat, palpasjonsømt men også behagelig. Kjennes stivt. Også hodepine. Føler hun må holde på hodet mtp nakken. ... Kan også våkne om nettene og kjenner vond nakke.

Under diagnose skrev osteopaten "Nakken er bra. Lite smerter".

I legens notater 9.10.13, 2.12.13 og 9.1.14 ble verken ulykken eller plager etter denne notert.

Osteopaten noterte 13.1.14 at skadelidte ble gradvis verre, etter å ha vært bra i 1,5 måneder etter forrige behandling. Hun hadde smerter mellom skulderbladet og opp i nakke, og hodepine som ikke var like ille som før.

Osteopaten noterte 20.1.14:

Beskriver at nakken kjennes veldig fin ut etter behandling på torsdag og fredag. Lørdag kveld/natt følte hun det strammet seg opp og ble vondt. Føler det kan henge sammen med stress også. Gjorde ingen ting spesielt i forkant av symptomforverring på lørdag. Føler at dersom hun flekterer nakken med påfølgende ekstensjon er det som trykkende hodepine i pannen.

Osteopaten skrev 31.1.14 at skadelidte hadde hatt nakke- og hodepinesmerter etter ulykken, og måtte "holde hodet" pga. redusert styrke i nakken. Det var ikke gjort objektive funn. Etter tre behandlinger var forsikrede nær symptomfri i oktober 2013, og behandlingen ble avsluttet. Osteopaten vurderte at plagene var myalgisk betinget. Forsikrede var tilbake med plagene 13.1.14, og responderte nå ikke like godt på behandling, og hadde ukentlig plager.

Legen noterte 24.2.14 problemer/sliten/stiv i nakken, at hun hadde effekt av behandling hos osteopat, men at plager ikke ga seg og at hun ikke lenger kunne jobbe frivillig eller gjøre noe større hjemme uten å bli dårlig. Legen anbefalte fortsatt osteopat, men hun hadde ikke råd til dette.

I udatert skademelding (men forutsetningsvis skrevet flere uker etter påkjørselen) signert bare av fører av bilen, ble hastighet idet situasjon oppsto angitt til 10-20 km/h, og tilnærmet null ved sammenstøt. Fra meldingen:

... Da jeg plutselig ser (skadelidte) foran bilen bråbremsset jeg, men hun ramlet i fotgjengerfeltet. Hørte ikke og merket ikke at jeg var borti henne. Stoppet og tilbød meg å kjøre til lege, men dette ønsket hun ikke. Hun fikk personopplysninger av meg. Hun tok kontakt etter noen/et par uker om at hun fortsatt hadde problemer etter uhellet.

(...) skrev 23.4.14 at skadelidte hadde vært frivillig ved et cafe- og matutdelingstilbud, og at skadelidte var merkbart redusert etter ulykken, og dette hadde forverret seg. Hun skrev også at skadelidte ikke ville være til bry, og at dette kunne være forklaringen på at hun hadde sagt hun var bedre enn hun egentlig var i tiden etter påkjørselen.

Osteopaten skrev 25.3.14 at skadelidte 24.3.14 ønsket at osteopat skulle endre formulering i erklæring 31.1.14 om at skadelidte var tilnærmet symptomfri ved avsluttet behandling. Osteopaten kunne ikke endre dette, men mente det kunne ha vært rom for språklige misforståelser. Han hadde anbefalt fortsatt behandling, og bemerket at det ikke var uvanlig at symptomer varierte og/eller endret seg. Han sto ved tidligere vurdering at det var funksjonelt betingede smerter fra myofascielt vev.

Den 9.5.14 noterte legen smerter bak venstre øye som lignet på migrene, og skadelidte fikk Imigran til neste anfall. I notat samme dag ble det notert at venninne ringte og opplyste at skadelidte hadde hatt hodepineplager hele dagen, og vondt for å bøye seg fremover.

Legen noterte 1.9.14 at dette ble en forsikringssak, og at skadelidte fortsatt hadde smerter i nakken som spredte seg ut i høyre arm og fingre. Skadelidte ble henvist til MRCC-undersøkelser av cervicalcolumna. MR av cervicalcolumna 16.9.14 viste ingen funn.

Legen ønsket 15.1.15 å henvise skadelidte til vurdering på grunn av kroniske nakkesmerter med utstråling til armer. Legen opplyste at hun kom til Norge i (årstall) og snakker "helt forståelig norsk".

Foretaket avsto kravet 27.6.19, idet det la til grunn at det ikke var årsakssammenheng mellom hendelsen og de senere plagene.

Skadelidte innhentet en spesialisterklæring 16.12.21. Det fremgår at spesialisten baserte sin vurdering på medisinske journaler mm. fra de første årene etter påkjørselen. Han la til grunn at det var sannsynliggjort vedvarende plager siden hendelsen, og at kravet til brosymptomer og årsakssammenheng var oppfylt. Foretaket fastholdt avslaget 8.9.22.

Skadelidte har i det vesentlige anført at det er årsakssammenheng mellom ulykken og plagene i nakke, skuldre og hode. Det er ikke en nakkeslengskade, og det må foretas en vanlig bevisvurdering, jf. Rt-2007-1370. Bløtdelskriteriene er uansett oppfylt, og foretaket må ta skadelidte som hun er. Det er klart dokumentert plager og at disse har sammenheng med påkjørselen, og noen annen årsak er ikke påvist. Dette er også bekreftet ved den nye spesialisterklæringen. Foretaket har ikke underbygget sitt standpunkt med en spesialisterklæring.

Skadelidte har videre anført at det ikke kan legges til grunn at spesialisterklæringen er utelukkende basert på skadelidtes forklaring. Spesialisten har foretatt en bred helhetsvurdering, herunder gjennomgått alt av journaler, undersøkt skadelidte flere ganger samt innhentet ny MR-undersøkelse av skadelidte.

I vurderingen av betydningen at det ikke foreligger journalnotater i en kort periode må det i skadelidtes favør legges vekt på hennes daværende språkproblemer, økonomiske situasjon samt hennes manglende kjennskap og forståelse av rettigheter i forhold til helsetjenester - som skyldes kort botid i Norge og daværende status som flyktning.

Foretaket har i det vesentlige anført at det ikke er årsakssammenheng mellom ulykken og skadelidtes plager i nakke/rygg/hodeplager. Det vises særlig til manglende brosymptomer mellom 8.10.13 og 13.1.14. Den senere forverringen er ikke forenlig med allment akseptert medisinsk viten. Det vises i denne sammenheng til nemdas avgjørelse 2019-901. En bio-psyko-sosial forklaringsmodell er antakelig mer sannsynlig, jf. Rt-2010-1547 avsnitt 68. Det er uansett ikke foretaket som har bevisbyrden for hva som er årsaken til skadelidtes plager. Spesialisten har lagt til grunn vedvarende brosymptomer, noe det ikke er dekning for i de tidsnære journaler. Hodeplager anføres å være en følge av særlig nakkeplagene, og når det ikke er årsakssammenheng mellom ulykken og nakkeplager, er ulykken heller ikke årsak til hodeplagene.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Saken gjelder om det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen og skadelidtes senere plager i nakke, skuldre og hode.

Det er sikker rett at det er den forsikrede som må sannsynliggjøre (bevise) årsakssammenheng. Det betyr at forsikrede må sannsynliggjøre at det er årsakssammenheng mellom hendelsen og skadelidtes senere plager i nakke, skuldre og hode.

En vurdering av årsakssammenheng har både en juridisk og en medisinsk side. Nemnda har ikke medisinsk kompetanse og foretar ikke noen medisinsk vurdering av saken. Nemnda overprøver heller ikke det medisinskfaglige skjønn som leger har utvist i en sak. Dette betyr at dersom den forsikrede legger frem en uavhengig sakkyndigerklæring hvor det konkluderes med årsakssammenheng, vil vedkommende som utgangspunkt ha sannsynliggjort at kravet til årsakssammenheng er oppfylt. Dette gjelder likevel ikke unntaksfritt. Nemnda kan overprøve erklæringer på et juridisk grunnlag, se for eksempel avgjørelse 2017-143, 2018-160, 2018-399 og 2018-865 fra nemnda. Det betyr at dersom erklæringen ikke tilfredsstiller de krav som stilles til en slik erklæring, vil den ikke være egnet til å sannsynliggjøre en årsakssammenheng. Manglende medisinsk kompetanse medfører videre at i saker hvor forsikrede ikke har støtte for sitt syn i en begrunnet sakkyndig erklæring, vil nemnda normalt ikke legge til grunn at det er sannsynliggjort en slik årsakssammenheng, se nemndas avgjørelser 2017-418 og 2017-824.

Nemnda vurderer spørsmålet om det er sannsynliggjort adekvat årsakssammenheng for så vidt gjelder bløtdelsskader på bakgrunn av de grunnvilkår som er trukket opp i rettspraksis, se avgjørelse 2018-220. Disse er at ulykken må ha hatt tilstrekkelig skadevoldende evne, det må foreligge akuttsymptomer i form av smerter innen to–tre døgn etter ulykken, det må foreligge brosymptomer, det vil si sammenhengende plager fra ulykken og til den kroniske senfasen og plagene etter ulykken må ha et traumatologisk plausibelt forløp, det vil si at sykdomsutviklingen må følge et forløp som er forenelig med hva man ut fra anerkjent medisinsk viten vil forvente.

Nemnda tilføyer at den tillegger tidsnære beviser større vekt enn beviser som har tilkommet senere, særlig beviser som er tilkommet etter at det oppsto uenighet med foretaket. Dette er i samsvar med retningslinjer fra Høyesterett, og må også ses som også et utslag av nemndas rent skriftlige saksbehandling. Se også nemndas avgjørelse 2020-679.

Slik saken er opplyst for nemnda, foreligger det ikke bevis som tilfredsstillende disse rettslige kravene. Nemnda kan ikke se at det er fremlagt klinisk dokumentasjon for at det foreligger årsakssammenheng mellom hendelsen og dagens plager i nakke, skuldre og hodet. Det er ikke fremlagt tidsnære bevis for brosymptomer verken for bløtdelsskader eller hodeskade. Nemnda bemerker at en spesialisterklæring basert på skadelidtes egen forklaring og uten støtte i den tidsnære dokumentasjonen, etter nemndas syn ikke egnet til å sannsynliggjøre årsakssammenheng.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Birgitte Hagland (leder), Tonje Giertsen (bransjerepresentant), og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).